

ADOLAT

GAZETA

Муносабат

Баҳром АБДУҲАЛИМОВ,
Ўзбекистон Фанлар академияси вице-президенти,
тарих фанлари доктори, профессор

ЁЗМА МАНБАЛАР – БЕБАҲО ХАЗИНА

Ибн Сино, Тиб қонунлари

Мамлакатимизда қадимий ёзма манбаларни сақлаш, тадқиқ ва тарғиб қилиш тизимини янада такомиллаштиришга устувор йўналишлардан бири сифатида катта эътибор қаратиб келинмоқда. Жумладан, Президентимизнинг 2022 йил 10 февралдаги “Қадимий ёзма манбаларни сақлаш ва тадқиқ этиш тизимини такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори бу борада муҳим қадам бўлди.

Қарорда Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Ислоҳ цивилизацияси маркази, Фанлар академиясининг Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти қадимий ёзма манбаларни марказлашган ҳолда сақлаш, тадқиқ этиш, уларнинг ҳолатини доимий мониторинг қилиш бўйича масъул давлат муассасалари этиб белгиланган. Шунингдек, бу ташкилотлар қадимий ёзма манбалар давлат реестрини шакллантириш ва давлат тасаруфидоғи музейлар, кутубхоналар ва архив фондларига интеграция қилиш, қадимий ёзма манбаларни босқичма-босқич рақамлаштиришдан иборат нодир манбалар ҳисобини юридади, йўқолишининг олдини олади.

Машҳурларнинг аёллари

Ҳақиқий бойлигим, чексиз муҳаббатим эди

Ўзбекистон халқ ёзувчиси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Ўлмас Умарбековнинг рафиқаси, филология фанлари номзоди Зуҳра Умарбекова билан суҳбатлашни ниятида адиб номи билан атадувчи кўчанинг 7-хонадонига бордим.

Яна баҳор ҳоқим

ЗУЛФИЯ

1968

*Баҳор келди қишни, ланжликни ҳайдаб,
Ҳамма ёққа сочди сирли латофат.
Булутни майдалаб, нур ичра яйраб,
Ёллардан юлқилаб олди қаноат.*

*Инсон, қуш, гулчалар қатида кўшиқ,
Кўшиқ осмон бўйлаб ёйилган, авжда.
Баҳор жавлон уриб сочади уруғ,
Кўшдан чўзилган нурли ҳовучда.*

*Дарахтлар ялтираб, бўртди ҳар куртак,
Сайроқи қушларни келтирди менга.
Дафъатан тўқитган ёмғир ҳам дурдек,
Кузсифат ҳеч қимни қувламас илга.*

*Сув оларди ерда, кўкда янги бахт,
Шодлик огушида нур қафта дунё.
Эй воҳ, ёв келгандай қулади бу тахт,
Ют, ўлим ютгандай нақ қора рўё.*

*Шошқалоқ чечаклар боқиб кўшига,
Бахтиёр диллардай ичди ҳарорат.
Кўш нури ўхшаб мунис йўлдошга,
Ҳатто ётоқларда бахш этди роҳат.*

*Бир нафасда ёнди қор оқ кафани,
Ҳамма носдаларда сўзган сул қолди.
Кўлга олмай ақал тўнғич фарзандин,
Шундай, барча дарахт бирдан тул қолди.*

*Боқира ҳис каби шафтоли гўлда,
Ним пушти боқиши – нақ қиз чехраси.
Кибор гилосларинг носдаси дурда,
Серҳавас онадан толмай силласи –*

*Сабрли ва мушфиқ она табиат
Мунгли сукунатда боқар тунд, абгор.
Тангриси – кўшдан тилар ҳамият,
Барча фарзандига излайди мадор.*

*Безатди борлиқни она табиат,
Менинг қалбимни ҳам чиқармай эсан.
Нурга кирди узоқ ёшликдаги бахт:
Уйғонди дил, қалам ўтбардор ҳисдан.*

*Шамол бўлиб силқиди дарахтдан қорни,
Хар эгик гийҳни кўтарди ердан.
Битталаб шимирди ҳар томчи зорни,
Илиқ огушлади борлиқни бирдан.*

*Шаҳиди устида чекмади фарёд,
Хар илинган жонни олди ардоққа.
Зилол, пушти, қизил... минг рангда ҳаёт
Кўшиқ, гайрат бўлиб кирди тупроққа.*

*Яна баҳор ҳоқим! Эй тангрим – ҳаёт,
Кўзим, қоним, қуним, умиддаги куч,
Қалам дехқониман, ором, ланжлик ёт,
Либосим, номусим, шоним бўлиб куч!*

8 март — Халқаро хотин-қизлар куни

Юртимизда “Аёл бахтли бўлса, жамият бахтли бўлади”, деган эзгу қараш ҳаётимиз қондасига айланиши учун барчамиз биргаликда ҳаракат қилишимиз керак.

Шавкат МИРЗИЁЕВ

Баҳор байрамидаги илк тухфа

Инсоният яралибдики, жамият маданий даражасининг ривожлангани, маънавий баркамоллиги хотин-қизларга бўлган муносабатига қараб белгиланади. Аёлни эъзозлаш, унга эҳтиром кўрсатиш халқимизга хос олижаноб фазилатлардан биридир. Юртимизда хотин-қизларнинг манфаатларини таъминлашга, уларнинг жамиятдаги мавқени юксалтиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Яқинда давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев расмида хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш тизимини янги босқичга кўтариш, аёлларнинг жамиятдаги ўрнини янада юксалтириш ва мустаҳкамлаш, шунингдек, уларнинг ижтимоий ҳимоясини кучайтириш, оилавий зўравонликнинг олдини олиш, гендер тенгликни қарор топтиришга қаратилган муҳим чора-тадбирлар юзасидан ўтказилган видеоселектор йиғилишида Президентимиз томонидан айтилган ҳар бир сўз биз, хотин-қизларга катта қувонч, шижоат, гурур бағишлади.

ЮЗМА-ЮЗ МУЛОҚОТЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

Айни кунларда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари ҳудудларда сайловчилар билан учрашиб, уларнинг яшаш шароити, ўйлантриб келаётган муаммолари билан кизиқмоқда. Аниқланган муаммолар депутатларнинг ёрдами билан бири-кетин ижобий ечимини топмоқда.

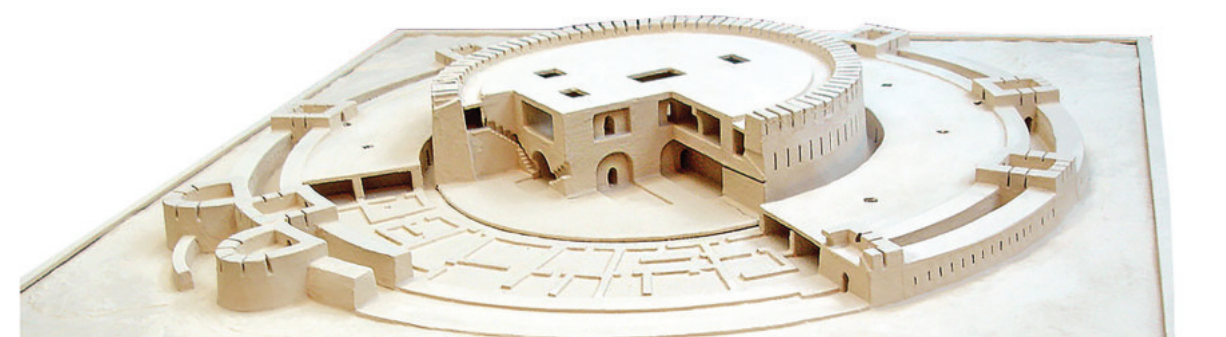
Аёлга эҳтиром

“Адолат” СДП Сиёсий Кенгаши Марказий аппарати ташаббуси билан “Аёлга эҳтиром” мавзусида маънавий-маърифий тадбир бўлиб ўтди.

ЮРТИМИЗНИ ДУНЁГА ТАНИТГАН ҲАМКОРЛИКЛАР ЙЎЛИ

ҚЎЙҚИРИЛГАН ҚАЛЪАНИНГ

ҚАДИМ СИРЛАРИ

ЮЗМА-ЮЗ МУЛОҚОТЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

АНДИЖОН: Давлатимиз раҳбарининг 2020 йил 12 ноябрдаги «Бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари фаолиятига мутолақа янги механизмлари жорий қилиш ва соғлиқни сақлаш тизимида олиб борилаётган ислохотлар самардорлигини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармони аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифатини янада оширишга қаратилган. Хўш, жойларда бу борада амалга оширилаётган ишлар талаб даражасидами? Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты Мавлуда АДХАМЖОНОВА Андижон туманида бўлиб, тиббиёт муассасалари ходимлари олдида айтиш саволни қўйди. Жумладан, тумандаги Бобогози оилавий поликлиникаси ўрганилганда, ютуқлар билан бирга қатор камчиликлар кузатилади.

Поликлиника 2021 йилда қайта ташкил этилиши режалаштирилган. Бироқ бино ҳамон таъмирталаб. Табиий газ, электр энергияси ва сув масаласи муаммо. Бу тиббиёт ходимларининг талаб даражасида ишлашига имкон бермайди.

Мавлуда АДХАМЖОНОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати:

— Мазкур тиббиёт муассасасидаги яна бир муаммо лаборатория учун зарур тиббий асбоб-ускуналарга эга эмаслигидир. Тизимда қатта ислохотлар амалга оширилаётган бир вақтда бу ачинарли, албатта. Масъул раҳбарлар масалага жиддий эътибор қаратиб, камчиликларни бартараф этиши лозим.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Олтиной Мамирова Жалақудуқ туманида йўл ҳаракати хавфсизлиги соҳасида олиб борилаётган ишларни ўрганди. Туман ИИБ ИХХБ ҳамда туман «Ватанпарвар» ташиқоти ходимлари билан вазу юзасидан суҳбатлашди. Соҳа ходимларининг фикрларини ўрганиш баробарида уларнинг вазифалари юзасидан таклифлар билдирди.

Олтиной МАМИРОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати:

— Президентимиз кўрсатиб ўтгандек, асосий эътиборни ҳайдовчиларни тайёрлашда талабни кучайтиришдан бошлаш керак. Қўйдани билган ҳайдовчи қоидабузарликка йўл қўймайди. Бу ўз-ўзидан кўнелисиз йўл-транспорт ҳодисалари келиб чиқишининг олдини олади.

Халқ вакили юқоридаги масала юзасидан жамоатчилик фикрини ҳам ўрганди. Масъул йўлларда ҳаракатланиш борасида ҳайдовчининг ҳам, педальларнинг ҳам масъулиятини оширишга қаратилди.

БУХОРО: Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Қодир Жўраев Вобкент туманида ижтимоий соҳа объектлари, маҳалла фуқаролар йиғинлари ҳамда тадбиркорлик субъектларида бўлиб, сайловчилар билан учрашди.

Жумладан, тумандаги «Қумушкент» МФЙ аҳолиси билан учрашувда аҳоли томонидан йўл муаммоси кўтарилди, туманнинг «Минглар» ва «Бутчалар» қишлоқлари оралиғидаги ички йўлнинг торлиги, автотранспорт воситаларининг қатнови билан бирга аҳоли, хусусан, ўқувчиларнинг мактабга қатнашида ноқулайликлар келтириб чиқараётганлиги қайд этиб ўтилди.

Ушбу масала юзасидан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Қодир Жўраев ҳамда «Адолат» СДП Бухоро вилоят кенгаши раиси, халқ депутатлари вилоят Кенгаши депутати Мақсуд Ҳамидов жойига бориб, фуқаролар мурожаатига аниқлик киритди. Ўрганиш жараёнида «Ҳожиёв Тўрабобо» номи фермер хўжалиги йўлининг бир қисмини ўзбошимчилик билан ўзлаштириб олганлиги маълум бўлди. Шунингдек, йўлнинг икки томонида тут қўчалар экилганлиги йўлнинг торлиги қолдиришига, пидедалар йўлакчаси йўқлиги ўқувчиларнинг мактабга қатнашида қийинчилик туғдираётганлиги гувоҳ бўлишди. Депутат Қ.Жўраев муаммони ҳал этиш мақсадида туман ҳокимлиги билан боғланди. Туман ҳокимлиги қисқа муддат ичида ушбу муаммони ижобий ҳал қилишга ваъда берди.

Депутатлар Таваккал Чориев ва Қодир Жўраев ҳамда партия Бухоро вилоят кенгаши раиси Мақсуд Ҳамидов ҳамкорлигида вилоят ИИБ Йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармаси шахсий таркиби билан учрашув ташкил этилди.

Учрашувда жорий йилнинг 11 февраль кунги Президентимиз раислигида «Хавфсиз ва равшон йўл» тамойили асосида йўлларда инсон хавфсизлигини таъминлаш борасидаги амалий ишларни янги босқичга олиб чиқиш чора-тадбирларига бағишланган видеоселектор йиғилишида белгиланган вазифаларнинг ижроси юзасидан фикр алмашилди.

САМАРҚАНД: Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари Шўхрат ПОЛВОНОВ ҳамда Музаффа АБДИЕВА Пастдаргом ва Нуробод туманларида бўлиб, тиббиёт соҳасини ислоҳ қилиш, тизимнинг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлаш борасида амалга оширилаётган ишларни ўрганиш мақсадида марказий шифохона ҳамда бир қатор дорихоналарга бориб, уларнинг аҳолига хизмат кўрсатиш салоҳияти ва фаолияти билан яқиндан танишди. Жумладан, Музаффа Абдиева Боғишамол оилавий шифокорлик пунктида бўлди. Муассаса туман марказидан 30 км. масофада жойлашган бўлиб, хизмат кўрсатиш радиуси 15 км. Тиббиёт муассасасида моддий-техник база, тиббий асбоб-ускуналар таъминоти, иситиш масалаларида амалга оширилиши лозим бўлган муаммолар борлиги аниқланди. Депутат М.Абдиева аниқланган муаммоларга ечим топишга киришди.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Шўхрат Полвонов ўз учрашувларини Пастдаргом туманидаги «Мангитобод», «Парча Қора», «Парча Чандир», «Нов Чандир» маҳаллаларидаги фуқаролар мурожаатлари тингашдан бошлади. Худудда жойлашган 18, 29-мактабларда ҳам бўлди. Аҳоли томонидан кўтарилган 18-мактабга қўшимча бино ва янги трансформатор зарурлиги, 29-мактабга кураш мати ва спорт залини таъмирлаш юзасидан билдирилган мурожаатлар асосида депутатлик сўрови чиқаришини маълум қилди. Аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш мақсадида «Мангитобод» ва «Парча Чандир» маҳалла-

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Шўхрат ПОЛВОНОВ ҳамда **Музаффа АБДИЕВА** Пастдаргом туманида бўлиб, тиббиёт соҳасини ислоҳ қилиш, тизимнинг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлаш борасида амалга оширилаётган ишларни ўрганиш мақсадида марказий шифохона ҳамда бир қатор дорихоналарга бориб, уларнинг аҳолига хизмат кўрсатиш салоҳияти ва фаолияти билан яқиндан танишди.

ларига сув минораси иншооти қуриш учун тегишли ташкилотларнинг мутасадди вакиллари билан мулоқот олиб борди.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Елена КОМПОЛШИК Самарқанд шаҳридаги «Боғи сарой», «Урта Хўжа Саҳат» маҳалла фуқаролари йиғинида шаҳар кенгаши депутатлари Б.Сафаров ҳамда Д.Қамолов ҳамроҳлигида фуқаролар билан мулоқот ўтказди. Маҳалла фуқаролари томонидан ўрта ташланган маҳалланинг ички кўчаларини асфальтлаштириш ҳамда 54 донга эскирган симёғочларни янгисига алмаштириб, тармоқ линияларини янгилаш борасидаги мурожаатлар депутат назоратига олиниб, мутасаддилар билан келишган ҳолда ижобий ҳал этилиши маълум қилинди. Маҳалла ички йўллари таъмирлаш, бандлик масалаларида фуқаролар томонидан қилинган мурожаатларга депутатлар ҳомийлар кўмағида ёрдам беришга келишиб олдилар. Бандлик масаласида мурожаат қилган икки нафар хотин-қизларни маҳалла қошида ташкил этилган қандолатчилик цехига ишга жойлаштириш режалаштирилди.

ҚАШҚАДАРЁ: Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати **Абдуғани УМИРОВ** Нишон ва Қарши туманларида фаолият олиб бораётган судлар иши билан танишди.

Суд тизимида фаолият олиб бораётган

ҳуқуқшунослар билан юзма-юз мулоқотларда фуқароларни қабул қилиш учун шароитлар, суриштирув, тергов ҳамда суд органларининг қарорлари ва хатти-ҳаракати устидан қилинган шикоятлар ҳамда уларнинг қўриб чиқилиши, одил судловнинг амалга оширилишида оммавий ахборот воситалари ва жамоатчилик билан ҳамкорлик даражаси диққат марказида бўлди. Депутат томонидан Нишон ва Қарши туманлари йўл ҳаракати хавфсизлиги бўлимлари фаолияти, жойларда содир этилаётган йўл-транспорт ҳодисаларининг келиб чиқиш сабаблари, уларни бартараф этиш бўйича қўрилаётган чоралар, ҳайдовчилар тайёрловчи ўқув ташкилотларининг замонавий ахборот коммуникация технологиялари билан таъминланганлиги ҳолати, йўлларда қоидабузарликларни автоматик тарзда аниқлаш ишлари ва соҳага оид муаммолар ўрганилди.

Депутат Дилшод ҲАМЗАЕВ Фузор туманидаги 1-сонли мактабда бўлиб, ўқитувчилар билан суҳбатлашди. Мактаб директори Лола Усмонова таълим маскани биноси қурилишида чала қолган бунёдкорлик ишларини ниҳоясига етказиш учун амалий кўмак сўради. Депутат унинг мурожаатини тумандаги мутасадди до-

рлар билан ҳамкорликда ижобий ҳал этди.

Шунингдек, депутат халқ депутатлари туман Кенгашидаги депутатлик котибияти фаолиятини атрофчида ўрганди ва уларга фуқаролардан келиб тушган мурожаатлар билан танишди.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатларининг сайловчилар билан учрашувларида фуқароларни қийнаб келаётган бошқа бир қатор масалалар ҳам ўрганилди ва тегишли тартибда бартараф этиш чоралари қўрилди.

НАМАНГАН: Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати **Дилмурод ИСМОИЛОВ** Наманган шаҳрида сайловчилар билан мулоқотлар ўтказди. Уларда парламент фаолияти, ижтимоий-иқтисодий ислохотларнинг бориши, давлат раҳбари томонидан олға сурилган Тараққиёт стратегиясининг амалга оширилиши ва бошқа мавзулар ҳақида фикр юритилди.

Депутат қатор маҳалла фуқаролар йиғинларида бўлди. Бунда худудларда камбағалликни қисқартириш, аҳоли ўртасида тадбиркорликни ривожлантириш, бандликни таъминлаш

масалаларини ўрганишга алоҳида эътибор қаратилди. Маҳаллаларга бириктирилган ҳоким ёрдамчилари билан суҳбатлашди. Мавжуд муаммоларни биргаликда ҳал қилишга келишиб олинди. Маҳаллалардаги ўрганишлардан сўнг Д.Исмоилов сайловчилар қабулини ўтказди. Унда ўттизга яқин киши иштирок этди.

— Сайловчилар қабулида мен ҳам қатнашдим, — дейди «Адолат» СДП Наманган вилоят кенгаши раиси Исроилжон Жўраев. — Депутатимиз ҳар бир фуқарони диққат билан тинглади. Уларни қийнаётган муаммоларнинг мазмун-моҳияти ёзиб олинди. Қўний ҳал қилиш чоралари қўрилажаги айтилди. Бу эса, албатта, кишиларда ўзларини ўйлантираётган масалалар ечими топилишига умид ва ишонч уйғотди.

Сайловчиларнинг мурожаатларини таҳлил этсангиз, уларнинг мазмуни хилма-хил эканлиги гувоҳ бўласиз. Масалан, Маҳмуджон Исомидинов ўзи яшайдиган «Оромгоҳ» маҳалласидаги кўп қаватли уйлар орасидаги ички йўллари асфальтлаш, болалар учун майдончалар ташкил этишда ёрдам сўради. Шу худудда жойлашган вилоят онкология шифохонаси учун поликлиника қуриш таклифи ҳам билдирилди.

Фурқат номи маҳалла фуқароси Саодат Холбоева эса ўзи яшайдиган худудда мактаб қуриш зарурати мавжудлигини айтди. Худди шундай таклифни Беруний номи маҳалла аҳолиси номидан Соҳида Жўраева ҳам билдирди.

Мурожаатларнинг қаттагина қисми турар-жой шароитларини яхшилаш билан боғлиқ бўлди.

ХОРАЗМ: Айти кунларда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати **Мақсуд ҚУРБОНБЕК** вилоят ҳокимлиги сайловчилар билан учрашувлари самарали ташкил этилмоқда.

Хусусан, Хонқа туман ҳокимлиги мажлислар залида депутат, туман ҳокими ва туманда фаолият олиб бораётган мутасадди ташкилотлар раҳбарлари ҳамкорлигида ташкил этилган учрашувда баён этилган муаммоларнинг аксарияти жойида ҳал этилди.

Болжон Отажановнинг уй-жойга муҳтожлиги тўғрисидаги мурожаатига асосан, ҳуқуқий маслаҳат берилиб, ҳужжат тўплаш ишлари ту-

шунтирилди. Шунингдек, мурожаатчининг қизиқувчан эканлиги тўғрисидаги баёни эътиборга олинди ва туман бандлик бўлими мутасаддилари ёрдамида «Тошкент маркет» корхонасига ишга жойлаштирилди.

Ижарада яшаб келаётган Ҳайитжон Қари-мовнинг нафақаси ижарага ва кунлик харажатларга етказмаётгани босиб у олдин ишлаган туман пиллачилик корхонасига қайта ишга жойлаштирилиши сўраб қилган мурожаати қа-ноатлантирилди.

Мирзабёк Вайсовнинг бир неча йилдан буён юрак хасталиги билан касаллангани ва жароҳлиқ амалиёти ўтказиш кераклиги, аммо моддий томондан қийинчиликлар бўлаётгани тўғрисидаги мурожаати ҳам ижобий ечим то-лди. Туман тиббиёт бирлашмаси бош шифо-қори тавсиясига асосан, мурожаатчи фа-олият олиб бораётган туман газ қувиш хусусий шохобчаси раҳбарияти томонидан жароҳлиқ учун керак бўлган 14 миллион сўм миқдордаги маблағ ҳомийлик асосида амалга оширилади- ган бўлди.

«Илғор» маҳалласида яшовчи биринчи гуруҳ ногирони Санобар Сотлиқовнинг ўғлини уй-

ландиришда моддий ёрдам сўраб қилган му-рожаатига асосан, даставвал мурожаатчига тўйни ихчам ўтказишга доир маслаҳат берилди ва ҳомий тadbirkorларга мурожаат этиб, тўй ха-ражатларини қоплаб бериш туман хотин-қизлар кўмитасига топширилди.

СИРДАРЁ: Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари **Иномжон ҚУДРАТОВ**

ва **Нодира ДЖАНИБЕКОВА** Сирдарё вилояти- даги судларга ташриф буюриб, тизимдаги янги- ликлар билан танишишди.

Депутатлар жиноят ишлари бўйича Гули- стон шаҳар суди биносида ҳам фуқаролар учун яратилган шароитлар билан танишишди, адво- катлар хизматидан фойдаланиш масаласида, ҳуқуқ, суд жараёнини онлайн кузатиш ва одил судловни амалга оширишда оммавий ахборот воситалари ва жамоатчилик билан ҳамкорлик йўлга қўйилгани хусусида сўз юритилди.

Шунингдек, депутатлар вилоят маъму- рий суди судьяси Абдуҳалим Аҳмедов, жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъати раиси Бобо- шер Қурбонов, фуқаролик ишлари бўйича суд- лов ҳайъати раиси Гавҳар Олимова, иқтисод- дий ишлар бўйича судлов ҳайъати раиси Ак- мал Раҳимов, жиноят ишлари бўйича Ховос туман судининг раиси Жавлон Жаборовлар билан учрашиб, жойларда суд тизимидаги ис- лохотлар бориши, мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизимини янада тақомиллаштириш, фуқаро ва тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва қўний манфаат- ларини ишончли ҳимоя қилиш чораларини ку- чайтириш, одил судловни самарали таъмин- лаш ҳамда судьялар ҳамжамияти ролини оши- риш бўйича изчил ишлар олиб борилаётгани борасида фикрлашдилар.

Шунингдек, депутатлар Президентимиз бош- чилигида йўлларда инсон хавфсизлигини таъ- минлаш борасидаги ишларни янги босқичга олиб чиқиш чора-тадбирларига бағишланган видеоселектор йиғилишида кўтарилган мас- алага юзасидан Сирдарё вилояти ИИБ ЯХХБ томонидан қандай ишлар амалга оширилаёт- ганлигини ўрганишди.

ФАРҒОНА: Олий Мажлис Қонунчилик па- латаси депутати **Гулбаҳор САЙДҒАНИЕВА** ҳам Бағдод туманида йўл ҳаракати хавфсиз- лиги соҳасида олиб борилаётган ишлар билан танишди. Туманда йўл-транспорт ҳодисалари, тирбандликнинг олдини олиш, йўл белгилари ва светофорларни керакли жойларга ўрнатиш, йўлларни кенгайтириш, бозор худудини тар- тибга солиш, рақамлаштириш бўйича амалга оширилаётган ишлар юзасидан туман йўл ҳа- ракати хавфсизлиги ходимлари ва туман ҳо- кимининг биринчи ўринбосари билан суҳбат- лашди.

Шунингдек, худудда одил судловни таъмин- лаш ва коррупцияга қарши курашиш борасида олиб борилаётган ишларни ўрганиш юзасидан учрашув ўтказилди. Худудда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва суд органларига монеликсиз му- рожаат қилиш имконияти, фуқароларни қабул қи-

лиш учун яратилган шароитлар, электрон му- рожаат қилиш ва маълумотлар олиш имкони- яти ўрганилди.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ: Олий Мажлис Қонун- чилик палатаси депутати **Ойдин АБДУЛ- ЛАЕВА** Тошкент шаҳрининг Миробод тумани- даги 213-сонли умумтаълим, Бектемир тумани- даги 289-умумтаълим мактабларида «Хавфсиз шаҳар» лойиҳаси доирасида мактаб ўқувчи- лари ўртасида йўл ҳаракати хавфсизлиги бўйича суҳбат ҳамда савол-жавоблар ўтказди. Мактабнинг билимдон ўқувчиларига «Адолат» СДП томонидан «Йўл ҳаракати қондалари» ва «Коррупция ёшлар нигоҳида» деб номланган ки- тоблар тақдим этилди.

Худуд бўйича мавжуд муаммоларни ўрганиш жараёнида Тошкент шаҳрининг Яшнобод туманидаги 215-сонли мактаб директори Олий Маж- лис Қонунчилик палатаси депутати О.Абдулла- евага мурожаатда мактаб учун замонавий бо- лалар спорт майдончасини қуриш зарурати бор экани ҳамда бу масалада Тошкент шаҳар Кен- гаши депутатига ёзма равишда мурожаат қил- ганини билдирди. Бугунги кунда Тошкент шаҳар

депутати бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан болалар спорт майдончасини қуриш маса- ласини очиб қўлиб кетаётгани билан боғлиқ ма- салани кўтарди. О.Абдуллаева ушбу муаммони масалани ўз назоратига олди.

МАТЕРИАЛЛАР ХУДУДИЙ КЕНГАШЛАР МАТБУОТ ХИЗМАТИ МАЪЛУМОТЛАРИ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ

БИЗ БИЛГАН
ВА БИЛМАГАН
ТАРИХ

БИРИНЧИ
МАҚОЛА

ҚЎЙҚИРИЛГАН
ҚАЛЪАНИНГ

ҚАДИМ СИРЛАРИ

Эрамиздан олдинги мингинчи йилликлардан милодий X асргача кечган даврда Қизилқумнинг Оролбўйи региони билан туташ нуқталарида, Амударё ва Сирдарё оралигидаги гуллаб яшнаган воҳода қадимий Хоразм давлатининг бир неча юзлаб шаҳар, қалъа, кентлари қад рўстлаган. Эндилдикда уларнинг бир қисми замин устида вайроналарга айланган холда, бошқа бир қисми эса хароба тарзда қумлар бағрига қўмилиб ётибди.

Ўтган асрнинг 30-йилларида бошланган археологик қазिशма ишлари натижасида 50 дан ошиқ шаҳарлар, қалъалар қолдиқлари очиб, ўрганилди. Бу тарих саҳифаларини кўплаб янгиликлар билан бойитди. 1938 йилда Хоразм археология-этнография экспедицияси томонидан самолётда археологик кузатиш ишлари олиб борилаётган пайтда қумлар бағрида айлана шаклдаги қалъа вайроналари кўзга ташланади. Қалъа вайроналари ўтган асрнинг 50-60 йилларида археологлар томонидан тадқиқ этилган. Археологик қазिशмалар натижасида қалъанинг марказий қисмидаги иншоотларнинг аксарият қисми очилади. Оқибатда қалъа қадимий Хоразмнинг антик даврига оид, шаҳарсозлик услуби жиҳатдан ўзига хос бўлган, салкам уч минг йиллик маданий қатламга эга шаҳар эканлиги аниқланади. У тарихга маҳаллий аҳоли томонидан берилган атама — Қўйқирилган қалъа номи билан киритилади.

ларга хос тараққиёт, ишлаб чиқариш элементлари тўла сақланган. Қалъанинг қурилиши ҳам ўзига хос. Унинг пойдеворининг энг пастки қисмида қотирилган қумдан иборат асос мавжуд. Бу асос устига пахса девор тикланган. Пахса деворининг илк қатлами сақланиб қолган. Бу қатлам устида гувалдан иборат мустаҳкам девор қад ростлаган. Ушбу гувалда девор тепасида эса хом ёштдан иборат девор қурилган. Ана шундай асосли девор эндиликда вайронага айланган. Унинг қумлар бағрида сақланиб қолган айрим қисмлари 3,5-4 минг йиллик тарихдан гувоҳлик беради. Қалъа атрофида қадимий каналлар ўзанлари, экин экилган далалар излари ҳам элас-элас кўзга ташланади. Дунёда ана шундай архитектуровий қўрилишга ҳамда қурилиш асосига эга бўлган шаҳарлар қадимий Мисрда, Бобилда, Африканинг Лимпопо дарёси соҳилларидаги харобаларда намойиш бўлади, холос. Археологлар уларни 4 минг йиллик тарихга эга деб ҳисоблашади. Демак, Қўйқирилган қалъа ҳам ана шу тарих саҳифаларини тўлдирди.

Қўйқирилган қалъа архитектуравий режаси, қурилиши, иншоотлари лойиҳаси, қўрилиши ва бошқа жиҳатлари билан қадимий шаҳарсозлик намуналаридан ажралиб туради. Маълумки, антик давр шаҳарлари катта-кичиклигиндан қатъи назар, нафақат Хоразмда, балки Ўрта Осиё, умуман, Шарқда тўғри тўртбурчак, кўпбурчак, овал шаклларда қурилган. Бу шаҳар эса тўла равишда ўзгача усулда — айлана тарзда қад ростлаган. Ҳўш, бу қалъа нега шундай қурилган? Бунинг маълум сабаблари бор. Янги эрадан аввалги XI — IX асрларда ва ундан кейинроқ — зардуштийлик ривож топган давр — милодий эрадан аввалги VII — IV асрларда қўшга топиниш асосида унга монанд айлана тарзда иншоотлар тиклашга эътибор берилган. Шунингдек, зардуштийларнинг ибодатхоналари ҳам ана шундай айлана шаклда барпо этилган. Қадимий Хоразмдаги Сингиртом, Девқалъа, Тагискен, Қорақалпоғистон ҳудудидаги Чилпиқ, Бухородаги Замонбобо, Тошкентдаги Шоштепа иншоотлари ана шундай айлана тарзда тикланган. Қўйқирилган қалъанинг марказидаги бино ҳам вазифасига кўра зардуштийлар ибодатхонаси ҳисобланган. Ибодатхона айланасининг диаметри 44,5 метрдан иборат бўлган. Археологларнинг маълумотларига кўра, бу ерда одамлар суяклари солинган оstdонлар ҳам сақланган. Тарихдан маълумки, зардуштийлар ибодатхоналари айна пайтда мақбаралар вазифасини ҳам бажарган. Шаҳарнинг марказидаги бу бино — ибодатхонанинг айлана шаклда қурилиши унинг ниҳоятда қадимий архитектура ансамбли эканлигиндан дарак беради.

Қўйқирилган қалъа антик даврда зардуштийликнинг маданий маркази ҳисобланган. Бунини ўша даврда ушбу қалъа атрофида барпо этилган, ҳаётнинг турли жаҳаллари ва ишлаб чиқариш учун ихтисослашган шаҳарларнинг мавжудлиги ҳам исботлайди. Масалан, Анға қалъада ҳукмдорларни ҳимоя қиладиган қўшин сақланган. Бозорқалъа эса савдо марказларидан бири бўлган. Одамликда қалъа куллар яшаган ва сопол буюмлар ишлаб чиқариш ниҳоятда ривожланган. Қарға қалъа ва Эрес қалъа кема тайёрловчилар ҳамда сув йўлларида хизмат қилувчи-

ларнинг қароргоҳлари бўлган. Жонбосқалъа эса деҳқончилик маҳсулотлари етказиб берадиган катта шаҳар ҳисобланган. Кўчқа кенти ва қабристони остодонлар тайёрланадиган жой вазифасини бажарган. Шу билан бирга бу жойда зардуштийларнинг “Сукунат миноралари” ҳам жойлашган. Қўйқирилган қалъадан топилган остодонлар ишланиши, кўриниши жиҳатдан бошқа асурийлардан ажралиб турган. Оstdонларнинг тепа қисмида эркак, аёл, болаларнинг ўтирган ҳолатдаги ҳайкаллари ишланган. Оstdонларга эса одамларнинг суяклари қўйилган. Қазिशма ишларини олиб борган археологлар остодон устидаги ҳайкаллар Қўйқирилган қалъадаги бош қохинлар, улларнинг хотинлари, болалари, бошқача айтганда, ҳукмдорлар ва улларнинг оила аъзолари қиёфаларига тегишли деган хулосага келганлар. Ушбу ҳолат ҳам Қўйқирилган қалъанинг ҳукмдорлар қароргоҳи бўлганлигидан дарак беради.

Қўйқирилган қалъадаги ибодатхона зардуштий қохин бошқарган. Қохин эса ўша даврда нафақат ибодатхонанинг, балки шаҳар ва вилоятнинг ҳам ҳукмдори саналган. Шу сабабли қалъадаги ибодатхонани бошқарган қохинлар уни янада каттайтириш, улғувор қилиб қуриш, воҳадаги зардуштийлик марказига айлантиришга интилганлар. Ва бунга эришганлар. Шаҳар марказидаги ибодатхона ниҳоятда юксак, муҳташам қилиб тикланган. Ибодатхона атрофида унга хизмат қилувчилар учун бинолар, турли иншоотлар барпо этилган. Диаметри 120 метрдан ортиқ шахристон вужудга келган. Шахристон ҳам ибодатхонага монанд айлана шаклда яратилган. Бунда ҳам қалъанинг қўшга монандлик ҳолати сақлаб қолingan. Зардуштий қохинлар шаҳарнинг мудофаа ишларида алоҳида эътибор берганлар. Уша даврларда катта шаҳарларга Оролбўйи кўчманчи қабилалари — сақлар, алпасиаклар, массагетлар босқинчилик ҳужумлари уюштириб турганлар. Улардан ҳимояланиш учун қалъа икки қатор — ҳам марказий бино, ҳам шахристон ҳимоя деворлари билан ўраб оlingан. Мудофаа деворлари устида ҳимоячилар эркин ҳаракат қилишлари учун эни 3 метрлик йўлак қурилган. Ташқи мудофаа деворининг баландлиги 8 метрдан ошган. Бу деворнинг 9 та буржли минораси мудофаа ишларини қучайтириш, атрофини кузатиш учун хизмат қилган. Шахристонга кириш қисми ниҳоятда мукамал ишланган. Аввал тўртбурчак шаклдаги мустаҳкам деворли бино тикланган. Унга алоҳида дарвоза орқали кирилган. Кейин лабиринт усулдаги шахристон дарвозаси мавжуд бўлган. Шахристон атрофидаги ҳандақнинг эни 15 метр, чуқурлиги эса 5 метрдан ошган. Сув тўла бу ҳандақ шаҳар ҳимояси учун хизмат қилган. Ана шундай тарзда қурилган Қўйқирилган қалъа зардуштийларнинг Хоразмдаги бош ибодатхонаси, оташгоҳига ва ҳукмдорлик марказига айланган.

Қўйқирилган қалъанинг айланма, доира шаклида қурилишида бу ерда аҳолининг қўшга топиниши ва қўшнинг ҳолатини заминда илоҳийлаштириш, уни улуғлашдан ташқари бошқа бир тарих ҳақиқати ҳам бор. Археологларнинг қазिशмалари натижасида қалъада эрамиздан олдинги даврларда, VII — IV асрларда ўликлари оловда қуйдириш маросими ўтказилганлиги аниқланди, — дейди германиялик қадимшунос олим Николас Бороффка. — Ўлик қуйдириш маросимида вафот этган одамнинг буюмлари ҳам унга қўшилиб ёқилган. Қалъанинг энг пастки қисмида топилган қул қолдиқлари, ҳукмдорлар ва улларнинг яқинлари ҳоклари қуллари ҳар хил идишларда шаҳар ибодатхонасида сақланганлиги шундан дарак беради. Зардуштийларнинг бундай маросимлари ҳақида “Авесто” китобида маълумот келтирилади. Асарнинг “Видеват” қисмининг би-

ринчи фарғардида ўлиқни қуйдирадиган ана шундай жой “Чахра” номи билан аталган. Зардуштийлар тилида “Чахра” сўзи айлана, гилдирак деган маънони билдирган. XIX аср тарихчиси Баёний Султон Увайс тоғи атрофидаги жойлардан бирининг қадимий номи Чахра деб аталганини айтиб ўтади. Юқоридagi фикрларни умумлаштирадиган бўлсак, Султон Увайс тоғи атрофларида Қўйқирилган қалъадан бошқа доирасимон шаклдаги шаҳар мавжуд эмас. Демак, бу ердаги ибодатхона олис ўтмишда Чахра номи билан аталган. Бу эса шаҳарнинг қадимий тарихи билан бирга, “Авесто” асарининг ёзилиши ва унда кечган воқеалар қадимий Хоразм билан боғлиқ эканлигини ҳам кўрсатади.

Қўйқирилган қалъада ҳаёт эрамиздан олдинги V асрда бошланиб, милодий эрanning VIII асрига қадар давом этган. Албатта, бу ерда ҳаёт изчил кечмаган. Шаҳарда аҳоли дастлаб милоддан илгариги V-II асрлар оралигида яшаган. Кўчманчи қабилаларнинг хуружлари, хунларнинг босқини туйфайли қалъа II асрда вайрон қилинади. Аҳоли уни ташлаб кетади. Унинг бир қисмида хунармандалар устаконаларини жойлаштириб, турли хил қуроллар ишлаб чиқарадилар. Кейинчалик улар ҳам қалъани тарк этадилар. Бир асрдан кейин қалъа қайта қурилиб, бу ерда ҳаёт давом этади. Шаҳарнинг иккинчи бор ҳалокатга учраши милодий эрanning III асри бошларида рўй беради. Бу даврда урушлар, низолар натижасида ирригация системалари ишдан чиқади. Оқибатда шаҳар сув манбаидан узилиб қолади. Бу эса Қўйқирилган қалъаликларнинг шаҳарни яна тарк этишларига олиб келади. Милодий IV аср бошларида Хоразмда афригийлар давлатининг қучайиши сабабли шаҳар яна обод бўлади. Шахристон қайта тикланади, унинг атрофида работлар барпо этилади. Ишлаб чиқариш ривожланади. Лекин VII асрда араблар босқини туйфайли шаҳарда ҳаёт батамом сўнади. Ёнинг натижасида вайронага айланадиган қалъада тарихчилар, қадимшунослар шаҳарнинг асп номини аниқлаш борасида изланишлар олиб бормоқдалар. Хусусан, ўрта аср муаррихлари Таборий ва Мақдсий асарларидаги маълумотларга таъинган холда қалъа номи Арзахива ёки Зардух деб аталган деган фикрлар ўртага ташланмоқда. Бу ҳам шаҳар тарихини тадқиқ этиш йўлидаги интилишлардан бири ҳисобланади.

Қўйқирилган қалъа милодий эрамиздан аввалги VIII — II асрларда зардуштийларнинг қадимий маданий, диний пойтахти, балки ишлаб чиқариш тараққий этган хунармандчилик маркази сифатида ҳам донг таратган. Қалъа марказидаги Арк атрофида жойлашган шахристон, уни ўраб олган работларда кулларнинг устаконалари, тош йўнувчи, мармарга ишлов берувчи, ҳайкалтарошлар дастгоҳлари, металлсозлар пелчари, шиша-созлар хумдонлари, муҳросозлар, мусаввирлар, заргарлар расталари ва хунармандчиликнинг бошқа кўплаб турлари билан боғлиқ масканлар фаолият юритган. Қалъа ҳудудида олиб борилган археологик қазिशмалар натижасида бу ердан 10 мингдан ортиқ ҳар хил буюмлар намуналари ва улларнинг қолдиқлари топилганлиги ҳам хунармандчиликнинг ниҳоятда тараққий этганлигини кўрсатади. Қадимшунослар бу ердан топилган хунармандчилик ашёларини уч гуруҳга ажратдилар. Биринчи гуруҳга ўша давр Хоразм давлати хунармандчилигига хос бўлган барча маҳсулотлар кирса, иккинчи гуруҳга Қўйқирилган қалъалик хунармандлар ясаган буюмлар мансуб деб баҳоланган. Учинчи гуруҳдан эса Хоразмга четдан келтирилган хунармандчилик ашёлари ўрин олган.

Камол МАТЁҚУБОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист

Тадбир

ВОЛЕЙБОЛ
МУСОБАҚАСИ
ЎТКАЗИЛДИ

Юртимизда аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, спортни оммалаштириш, ташкилот ва муассасаларда ходимларни спорт тадбирларига жалб этиш орқали саломатлигини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Пойтахтимизнинг Яшнобод туманидаги 103-сонли имконияти чекланган болалар учун ихтисослаштирилган мактаб-интернатда 8 март — Халқаро хотин-қизлар кунини муносабати билан волейбол мусобақаси ўтказилди. Спорт залида мактабнинг ўқитувчи аёлларидан иборат “Баҳор” жамоаси ва тарбиячи ходимларнинг “Нафосат” жамоаси ўзаро беллашди. Мусобақага жисмоний тарбия ўқитувчиси Алишер Бойматов ҳакамлик қилди.

Маълумки, мамлакатимизда волейбол энг оммалашган спорт турларидан бири саналади. Инсон саломатлигини яхшилайти, чаққонлик, эпчиллик, ҳозиржавоблик, кўпчилик олдида масъулиятни чуқур ҳис қилиш каби хусусиятларни тарбиялашда бу спорт тури қўл келади.

Қизғин ўтган мусобақанинг якуний натижасига кўра, “Баҳор” жамоаси ғолиблик шохсўпасига кўтарилди.

Суювдк МАМИРОВА,
Яшнобод туманидаги 103-сонли мактаб-интернати ижодий-маданий масалалар бўйича тарғиботчиси

ЭЪЛОН

“АДОЛАТ” СДП
ТОШКЕНТ ШАҲАР КЕНГАШИ
БЎШ ИШ ЎРИНЛАРИГА
ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

“Адолат” СДП Тошкент шаҳар кенгаши мавжуд бўш иш ўринларига шижоатли, мақсад сарни интидудувчан, келгусида сийёсий фаолиятда ўз ўрнини топиб, Тошкент шаҳар ва туманлари депутатлари сафидан ўрин олишни истайдиган фуқароларимиз орасида танлов эълон қилади.

Номзодларга қўйилган талаблар:

- ✓ “Адолат” СДП аъзоси ёки партия гояларига ҳайрихоҳ бўлиши;
- ✓ Олий маълумотли, сийёсий саводхон, сийёсий фаол, мулоқотга киришмимли ва нотиқлик маҳоратига эга бўлиши;
- ✓ Давлат тишини мукамал билиши (рус ва чет тилларини билиши маъқуллаанаоид);
- ✓ Давлат ёки нодавлат ташкилотларида қандамда 1 йил бошқарув лавозимларида меҳнат стажига эга бўлиши;
- ✓ Иқтисодиёт йўналишларида таҳлил қила олиши, ахборот-коммуникацион технологиялар(АКТ)дан фойдаланиши (Интернет, Microsoft Word, Excel, Power Point) ва ахборот хавфсизлиги қондаларини билиши.

Келгусида белгиланган лавозим йўриқномаси талабларини бажариши талаб этилади.

Багафил маълумотларини
(71) 288-42-06 ёки

+99833 158 02 50 телеграм манзилдан олишингиз мумкин.

Манзил: Тошкент шаҳри “Шарк тонги” кўчаси, 23 уй.

